Fåglar i Västerbotten

Årg 42 Nr 1 2017

Västerbottens Ornitologiska Förening

Innehåll FiV nummer 1, 2017

3 Gåspennan
Albin Enetjärn

4 Svenska sträckrekord i Västerbotten
Marcus Östman

8 Holmöns sjöängar - En fågelsjö i Holmö by
Björn Olsen och Sven Nordblad

11 Den första kända häckningen av rödstrupig piplärka i Åsele Lappmark
Leif Bildström

13 Inbjudan till VOF:s årsmöte
Jonas Gustafsson

14 Kungsörnsåret i Västerbotten 2016
Per-Olof Nilsson

15 Västerbottens sjätte svarthalsade trast
Niklas Andersson

17 Rosenfärgade skator, ett resultat av mänsklig påverkan?
Leif Bildström

20 En ringmärkningsmorgon och kväll vid T-vägen
Tomas Brodin

24 25-årsjubildeum för Ume Bird Race
Isak Vahlström

28 Racet genom tiderna
Anders Arnell och Birger Risberg

35 UFF vårprogram
Niklas Andersson

36 Dagboksbladet
Christer Olsson

38 Skådarprofilen
Sture Gustafsson

Fåglar i Västerbotten

Utgiven av Västerbottens Ornitologiska Förening (VOF).

Fåglar i Västerbotten är VOF:s medlemstidning och utkommer med 3 nummer + fågelrapporten för landskapet Västerbotten varje år.

Tidningen är beroende av att medlemmarna själva är med och bidrar med artiklar, då allt arbete med tidnignen görs på ideellt basis. Tidningen har högt i tak och både artiklar med vetenskaplig liksom med populärjournalistisk prägel är välkomna. Har du en fågelrelaterad artikel på lager? Kontakta någon i redaktionen!

FiV redaktionen

Albin Enetjärn (Ansvarig utgivare, redaktör)
Rullstensgatan 178, 906 55 Umeå
albinenetjarn@gmail.com
076-1335049

Isak Vahlström (Redaktör)
isak.vahlstrom@gmail.com
073-8052848

Niklas Andersson (Redaktör)
idunarama@gmail.com
070-3886353

Omslag: Framsidan: Talltita. Foto: Lars Edenius
Baksidan: Strömstare, Foto: Jari Kaltiala

VOF:s styrelse 2017

Jonas Gustafsson (Ordförande)
Lundavägen 2, 903 20 Umeå, 070-2544319
vofstyrelsen@gmail.com

Jan Eriksson (Kassör)
Bertil Strömberg (Sekreterare)
Niklas Andersson (Vice ordförande)
Isak Vahlström (Ledamot)
Dag Österlund (Ledamot)
Agnes Eriksson (Ledamot)
Per-Olof Nilsson (Suppleant)
Albin Enetjärn (Suppleant)

VOF

Är en fristående länsförening under Sveriges Ornitologiska Förening. Lokala fågelföreningar finns i Skellefteå och Umeå. VOF arbetar för att främja fågelskydd och fågelstudier i Västerbottens län samt att öka kontakten mellan fågelintresserade i länet. Medlemskap löses genom att sätta in medlemsavgiften på föreningens plusgiro PG 12911-4. Årsavgiften för medlemskap är 200:-. Ungdomar under 18 år betalar 100:-. Ytterligare familjemedlemmar boende på samma adress kostar 35:-/pp (ingen extra tidning). Skriv namn, adress samt syftet med din betalning i meddelandefältet vid plusgirobetalning. Som medlem erhålls tre nummer av tidskriften Fåglar i Västerbotten samt fågelrapporten för landskapet Västerbotten varje år.

Gåspennan

Albin Enetjärn

Återigen har ett år passerat och ett nytt tagit vid. Orden känns slitna redan när jag skriver dem, men jag intalar mig att det är något särskilt just för fågelskådare med det nya året. En snabb titt på Artportalen visar en imponerande mängd fynd av allehanda arter under nyårsdagen. Festligheter och nyårslöften åsido är det ju nämligen så att årslistorna nollställs vid tolvslaget. Och ska man vara med i toppen är det bråttom! Ska man vara med i toppen gäller det att vara snabb ur startblocken, precis som i vilken sport som helst. Säkert är tävlingsmomentet i fågelskådning en anledning till att många fågelskådare har som tradition att skåda just den första januari. Sen finns det förstås många som har en mer anspråkslös inställning till fågelskådning och bidar sin tid ytterligare några månader, tills det att markerna så sakteliga fylls på med vårfåglar. Oavsett på vilken nivå man väljer att lägga sitt fågelskådande så har man säkert en känsla av att befinna sig i väntans tider.

Efter jul- och nyårshelgen börjar ljuset, långsamt, långsamt återvända till våra breddgrader. Mot slutet av januari märker man att något har förändrats. En solig dag kan till och med en svag värmealstring kännas av. Vid mildväder börjar en svag lukt av vår stiga från skog och mark. Rätt vad det är så har man morgonsolens strålar med sig under frukosten, för första gången på flera månader. En till fullskalig vintermånad, februari, ska förvisso klaras av innan de biologiska vårtecknen på allvar börjar göra sig påminda, men bara det faktum att ljuset återvänder gör att fågelintresset i mig vaknar till liv.

Något jag brukar göra så här års, var jag än råkar befinna mig, är att ge mig ut i närområdet för att upptäcka ny natur. Säkerligen är det inte många kilometer du behöver transportera dig för att hitta ett skogsparti eller en myr som du kanske har sett på en karta men aldrig kommit dig för att besöka. Passa på under vårvintern! Ligger det snö på backen är det en enkel sak att ta skidorna eller snöra på sig ett par snöskor och ge sig av ut i skogen. Snåriga hyggen och sanka myrar är inget problem om snön ligger som ett salsgolv i landskapet. Råkar det vara snöfritt kan du åtminstone räkna med tjäle så här års, vilket gör markerna lättforcerade. En utflykt till ett nytt ställe i naturen kanske inte bjuder på någon häpnadsväckande lång artlista, men du kommer garanterat uppskatta varje fågel desto mer. Dessutom är det ute i skogen många av våra västerbottniska "juveler" står att finna i sina naturliga miljöer. En tretåig hackspett i en snöinbäddad skog står säkert högt på många sydsvenska skådares önskelistor. De vill, men vi kan. Så ut och upplev! Ännu har vi något vi kan kalla vinter här i norr, men vem vet hur det ser ut om två, tio eller femtio år?

/Redaktör'n

Svenska sträckrekord i Västerbotten

Marcus Östman

Att Västerbotten skulle ha något att komma med när det gäller höga sträcksiffror förvånar kanske vissa och jämfört med till exempel Falsterbo så står vi oss slätt för de flesta arter. Börjar man gräva lite i statistiken så hittar man en hel del arter där det finns riktigt bra siffror, till och med svenskt rekord i många fall. I tabell 1 har jag gjort en sammanställning av de arter som har högre sträcksiffror från Västerbotten än något annat svenskt landskap.

Vilka arter är det då som ståtar med höga siffror och varför just Västerbotten? För det första så har vi det geografiska läget med närheten till Finland. Det finns en öst-västlig sträckled över kvarken samt en nord-sydlig längs med kusten eller över landet. Korsningen mellan dem ligger någonstans i Umeå-trakten. Det finns många fina platser att bedriva sträckskådning ifrån som till exempel Holmöarna, Holmsunds skärgård, Tavastudden, Sönnerstgrundet och Ostögrundet samt en hel del folk som tycker det är kul att räkna sträck. Jämfört med övriga landet så är det helt klart så att det är många arter som har sin huvudsakliga utbredning i norr som vi hittar nationellt höga sträcksiffror på här i Västerbotten. Till exempel rödstrupig piplärka, lappmes, tretåig hackspett och videsparv.

Vårsträcket av lom är ju som bekant bra och för storlom så är det svenska rekordet 3029 ex från Holmön den 20 maj 2010. Även den näst bästa sträckdagen för storlom är från Västerbotten och det finns fler noteringar kring 2000 lommar vilket är imponerande. Efter Västerbotten så finns det ett par fina noteringar från Gotland på mellan 2100 – 2400 storlommar. Det finns såklart en hel del bra noteringar för obestämda lommar där man kan utgå från att de flesta är storlommar.

Bland rovfåglarna så finns det två rekord från samma dag och plats och med samma antal, lustigt nog. Det är havsörn och duvhök som har setts med 34 ex vardera från Hörnefors vattentorn. Många bra sträcksiffror för rovfåglar i Västerbotten är från just den lokalen med Stefan Delin som observatör. För havsörn finns det flera fina sträckdagar från Hörnefors vattentorn med 34, 29 och 28 ex på topp. Dessutom från tre olika månader (mars, april och oktober) vilket är intressant.

Bland vadarna hittar vi hela fyra stycken rekord även om två av dem gäller rariteter (styltlöpare och tereksnäppa med två ex vardera) och mest är inkluderade för fullständighetens skull. De andra vadarna är mosnäppa och smalnäbbad simsnäppa, d.v.s. två fjällhäckande arter. 193 sträckande mosnäppor är väldigt mycket ur ett nationellt perspektiv och bland höga siffror bakom så är det idel Västerbottensobservationer. Siffran för smalnäbbad simsnäppa är också fullständigt i särklass och bakom så är det återigen många noteringar från Västerbotten i storleksordningen 30-45 ex.

Rekorden för gråspett och tretåig hackspett kommer båda från Sönnerstgrundet vilket är en mycket fin lokal för sträckande hackspettar på hösten. Gråspett är sedd med 8 ex den 9 oktober 2005 och tretåig hackspett med 20 ex den 26 september 2015. Hela den septemberveckan 2015 pågick en

Sträckande fjällvråk från Sönnerstgrundet. Västerbottensrekordet är på 1186 ex från den 20 april 1975, Grossgrundet, Holmöarna. Det är en mycket fin siffra nationellt sett men överträffas av några andra platser, med 1600 ex vid Segerstad fyr på Öland som rekord. *Foto: Marcus Östman*

stor rörelse av tretåiga hackspettar med flera bra sträckdagar på Sönnerstgrundet och både dagen före och efter rekorddagen sågs 13 ex sträcka. För gråspetten är Sönnerstgrundet fullständigt dominerade i statistiken för bra sträckdagar men även andra Västerbottenslokaler som Tavastudden och Blågrundsudden har några fina siffror. Närmast bakom Västerbotten så finns den 5 ex sträckande från Värmlandsnäs sydspets 2001. Är man ute efter att se våra nordliga hackspettar tretåig och gråspett så är nog det allra enklaste sättet att ställa sig på Sönnerstgrundet en dag någon gång slutet av september till början av oktober. Då har man också goda möjligheter att se våra andra svenska hackspettsarter (utom göktyta).

Ännu en specialitet från Norrland är rödstrupig piplärka och rekordet är på 39 ex från Gran, Umeå den 2 september 1991. Även näst bästa summa på 22 ex är sedd av Christer Olsson vid Gran 1975, men därbakom kommer det sen många fina siffror från Falsterbo och ett par andra lokaler i södra Sverige.

Bland mesarna återfinner vi två rekord: talltita och lappmes, med 3163 ex och 18 ex respektive. Båda är från Sönnerstgrundet men från olika år. Både Lappmes och Talltita är ju stannfåglar men påvisar alltid en viss sträckoro om höstarna och Sönnerstgrundet är en fin lokal för att uppleva detta. Att få uppleva över 3000 talltitor på samma dag måste betecknas som ganska extremt!

Sidensvans är ju en art som migrerar varje höst i jakt på mat. Bästa dagen någonsin är på 8450 ex och är från Hörnefors vattentorn den 15 oktober 2010. Även näst bästa summa är från Västerbotten, närmare bestämt 7057 ex från Sönnerstgrundet den 1 oktober 2004.

Grönsiska har ett ganska extremt rekord på 118 500 ex från Långviksskatan,

Täftelandet en septemberdag 2007. Summan är extrapolerad från 5 minuters räkning så totalsumman är ganska osäker. Det här är en art där den bästa statistiken annars finns från Falsterbo men ytterligare en västerbottens-observation på 44371 sträckande vid Sönnerstgrundet den 12 september 2007 förtjänat verkligen att omnämnas.

Sist så har vi två rekord av sparvar: snösparv och videsparv, med 1850 ex och 120 ex respektive. Snösparvs-rekordet är från Hörnefors vattentorn den 12 april 2008 och det finns ytterligare några finns sträckdagar från Västerbotten och först kring 500-600 ex hittar man andra län i statistiken. Med videsparvens östliga flyttriktning är Västerbotten av naturliga stjäl fullständigt dominerande i statistiken (med undantag för ett par fina siffror från Norrbotten). De flest av de bra sträcksiffrorna börjar närma sig 30 år eller äldre och pga. av videsparvens populationsminskning lär vi inte kunna hoppas på att slå rekordet inom en snar framtid.

Sammanfattningsvis så har det satts ganska många sträckrekord i Västerbotten. Med två korsande flyttleder, flera bra uddar som koncentrerar sträcket, samt vårt nordliga läge i landet som bäddar för en annan artsammansättning, kan vi uppvisa ett ganska unikt sträck jämfört med andra sydliga lokaler. Sist men inte

Tabell 1. En sammanställning över de arter som är har svenska sträckrekord från Västerbotten. I skrivande stund är det 16 st.

Art	Antal	Lokal	Datum	Observatörer
Storlom	3029	Lillhällan, Holmön	20/5-2010	Åron Andersson, Christer Olsson
Havsörn	34	Hörnefors vattentorn	15/10-2005	Stefan Delin
Duvhök	34	Hörnefors vattentorn	15/10-2005	Stefan Delin
Styltlöpare	2	Lövöbådan, Holmsunds skärgård	20/7-2010	Thomas Sundström
Mosnäppa	193	Holmsunds skärgård	24/5-1995	Thomas Sundström
Tereksnäppa	2	Sönnerstgrundet, Sävar	28/5-1989	Björn Olsen
Smalnäbbad simsnäppa	167	Holmögadd	28/5-1989	?*
Gråspett	8	Sönnerstgrundet	9/10-2004	Mikel Wikström, Frank Johansson, Katarina Stenman
Tretåig hackspett	20	Sönnerstgrundet	26/9-2015	Marcus Östman, Johan Forsell
Rödstrupig piplärka	39	Gran, Umeå	2/9-1991	Christer Olsson
Sidensvans	8450	Hörnefors vattentorn	15/10-2005	Stefan Delin
Talltita	3163	Sönnerstgrundet, Sävar	2/10-2004	Mikel Wikström, Ralf Norberg, Ulf Skyllberg
Lappmes	18	Sönnerstgrundet, Sävar	7/10-1994	Niklas Lindberg Alseryd
Grönsiska	118500	Långviksskatan, Täftelandet	12/9-2007	Henrik Johansson
Snösparv	1850	Hörnefors vattentorn	12/4-2008	Stefan Delin
Videsparv	120	Gran, Umeå	8/9-1975	Christer Olsson

*Observatören till rekordet för smalnäbbad simsnäppa har jag inte lyckats få fram. Den omnämns i Västerbottens fåglar men finns inte upptagen någon annanstans av de källor jag använt.

Sträckskådning i Västerbotten utförs med fördel från någon havsudde. Här Tavastudden. *Foto: Albin Enetjärn*

minst bör nämnas att förutom de arter som råkar vara rekord så har vi så klart massor med fina sträcksummor av andra arter också. Många arter kan ses i tusental när det är som bäst och en hel del lite ovanligare arter passerar också förbi. Ju fler som är ute och räknar, desto mer lär vi oss om sträckrörelserna hos våra fåglar. Fantastiska fågelupplevelser får man på köpet.

Notering till läsaren

En sådan här sammanställning går naturligtvis inte att få helt korrekt. I huvudsak bygger den på uppgifter från Artportalen men många äldre observationer finns naturligtvis inte inlagda där. Under arbetet med den här artikeln så upptäcke jag snabbt att siffrorna kan skilja sig åt mellan olika källor eller saknas på många ställen där de rimligtvis borde finnas med (årets fågelrapport). Dessutom är det mycket möjligt att jag glömt någon art så jag ber om överseende med det.

Källor

Artportalen: www.artporalen.se
Sträckdatabasen: fagel.slu.se
Olsson, C. & Wiklund, J. 1999. Västerbottens fåglar. Umeå
Fågelrapporter för Landskapet Västerbotten

Holmöns sjöängar - En fågelsjö i Holmö by

Björn Olsen och Sven Nordblad

Under de senaste decennierna har Holmön, och särskilt områdena i Holmö by, tappat biologisk mångfald till följd av igenväxning. Detta driver ut slättlandets varierade fågel, växt och fjärilsrikedom och lämnar kvar några få arter som kan leva i ett igenväxande landskap. Även de omgivande öarna tappar snabbt häckande fåglar. Anledningen är sannolikt beroende av hög minkpredation. Men det faktum att Holmön har närmare hundra par häckande tranor kan även det bidra till minskningen av skärgårdsfåglar.

I början av 1980-talet fanns det gott om storspovar, sånglärkor, svalor och andra arter kopplade till det öppna landskapet på Holmön. Idag ser det annorlunda ut. Med endast ett, eller kanske två par, är storspoven så gott som utrotad på Holmön. De flesta andra arter kopplade till det öppna odlingslandskapet går snart samma öde till mötes. Sånglärkorna har för länge sedan tystnat på Holmön. Det finns ytterst få platser inne i själva byn som kan erbjuda attraktiva rast- och häckningsområden. Det blev tydligt när en åker som legat i träda plöjdes under våren. I ett slag skapades en dramatisk kontrast i landskapet och fåglar av allehanda slag flockades på de öppna ytorna och kring de små vattensamlingar som bildades mellan plogfårorna. I Holmö by fanns under några korta veckor vipor, pipare och nordsträckande småfåglar i mängd. Detta visar dels hur små åtgärder dramatiskt kan förändra djurlivet i byn, men det är också ett sorgligt exempel på att en plöjd åker under en kort tid är Holmöns i särklass bästa fågellokal.

Karta över Holmö by. Den röda pricken markerar läget för den planerade våtmarken.

För att möta detta och med enkla medel öka den biologiska mångfalden på Holmön vill vi skapa en våtmark, Holmöns sjöängar, som under den snöfria perioden kan attrahera både häckande och rastande fåglar. Holmöns sjöängar innebär ett mervärde genom att man lättillgängligt skall kunna vandra runt och bekanta sig med Holmöns djur och växtliv. Detta kan underlättas ytterligare med anlagda spänger, anpassade för funktionsnedsatta, ett

Västerbottens landskapsdjur, storspov, häckar endast med 1-2 par på Holmön. Kan den planerade våtmarken komma att gynna storspovspopulationen? *Foto: Erik Andersson*

lägre fågeltorn samt ett mindre besökscentrum. Det finns flera ornitologer på Holmön som kan bidra med fågelvandringar och guidningar av våtmarken och dess djurliv.

Efter att under några år letat lämpliga lokaler valde vi att försöka etablera våtmarken på Söråkern (se karta). Detta är ett cirka fem hektar centralt beläget sankt åkerområde som är under aktiv igenväxning. Därför skapades sommaren 2016 den ideella föreningen "Holmöns Sjöängar". Till ordförande valdes Olle Nygren, namnkunnig för de som åker ut till Stora Fjäderäggs fågelstation. Även Gustaf Egnell, ornitolog boende på Holmön, ingår i styrelsen.

I föreningen Holmöns sjöängar har vi lyssnat på oron för att skapa en fågelsjö. Vi anser dock att vi har hållbara argument för att det är någonting positivt för alla, både fåglar, folk och fä. Vi fick under 2016 sextiotusen kronor som projekteringsbidrag från Våtmarksfonden. Övrig finansiering, inklusive arrenden, iordningställande, betesdjur och daglig skötsel av Holmöns sjöängar kan möjliggöras av medlemsavgifter, stöd från Länsstyrelsen och ytterligare bidrag från Våtmarksfonden. Uppstår komplikationer som är oacceptabla för de boende kan vi med enkla medel återställa marken i ursprungligt skick.

Effekter av en fågelsjö

En anlagd fågelsjö innebär naturligtvis en förändring av landskapet. Genom att redogöra för såväl tänkbara negativa och positiva effekter hoppas vi kunna visa vår vision med Holmöns sjöängar. Här följer några av de frågor som kommit upp under planeringen av projektet.

På Holmön har det tidigare rests argument om att fågelsjöar är konstgjorda ankdammar och att Holmön är så full av våtmarker att inga nya behövs?

Det är sant att det ständigt avsnörs

havsvikar som småningom blir myrar. Gemensamt för dessa, och i skarp kontrast mot en anlagd fågelsjö, är att de är näringsfattiga, innehåller få växt- och djurarter samt att de är otillgängliga för dagbesökaren på Holmön. En näringsrik fågelsjö är en fin miljö för häckande fågelarter och en attraktiv uppehållsplats för mängder av rastande vadarfåglar änder och småfåglar. Dessutom är en fågelsjö ett utmärkt utflyktsmål som kan attrahera både boende och besökare.

Det finns en oro i att en fågelsjö mitt i byn bidrar till en ökad mängd myggor?
Erfarenheter från andra våtmarker visar att det är ofarliga fjädermyggor som ökar i antal. Antalet stickmyggor i en våtmark är i allmänhet få och ökar inte i samband med etablering av en våtmark. Erfarenheter kring detta kan hittas på http://www.dt.se/dalarna/hedemora/anlagda-vatmarker-ger-nytt-liv-till-utdikad-landsbygd

Några har framfört åsikter om att en fågelsjö kräver mycket skötsel?
En stor del av den dagliga skötseln sker med hjälp av får och kor som betar och kommer hålla fågelsjön öppen, gödsla den och samtidigt må bra av näringsrikt bete. Klövarnas och mularnas kraft är stor. Med andra ord är en fågelsjö på Holmön även ett vinnande koncept för en ökad jordbruksnäring. Dessutom kan fågelsjön utformas så att den enkelt kan tömmas och den vegetation som vuxit upp under sommaren kan slås under den tidiga hösten. För att sköta detta kommer, om ekonomin tillåter, det att behövas en person som på deltid kan arbeta med den dagliga skötseln av våtmarken. Detta innebär fler arbetstillfällen på ön.

Några menar att vi riskerar att bygga fast oss med en fågelsjö på Holmön?
Som nämnts kan våtmarken tömmas och marken kan återställas till sitt ursprungliga skick. En eventuell torrläggning av våtmarken kommer att ske utifrån vid den tidpunkten gällande lagstiftning.

Det har framförts åsikter om att ett våtmarksprojekt är en kompensationsåtgärd för vindkraft.
Våtmarksprojektet drivs av en ideell förening, med full öppenhet och finansieras endast med hjälp av frivilliga medel (medlemsavgifter) samt stöd från Länsstyrelsen Västerbotten, Våtmarksfonden, Umeå Kommun och andra bidragsgivare utan koppling till de vindkraftsprojekt som tidigare diskuterats för Holmön.

Myllrande djurliv
I och med Holmöns strategiska läge kommer Holmöns sjöängar attrahera både and och vadarfåglar. Det innebär att sjöängarna under flyttningstider kan erbjuda fina rastplatser. Även i sommarstiltjen när de flesta turister är på ön, kan vi förvänta oss småfåglar i buskarna, rastande arktiska vadare, änder med ungar och jagande lärkfalkar och jordugglor över ängarna. Det kommer definitivt innebära att den biologiska mångfalden på Holmön ökar. Kanske kommer sånglärkan tillbaka och storspovarna blir fler.

Vi behöver hjälp, inte minst från Västerbottens ornitologer. Genom detta inlägg hoppas vi få många nya medlemmar i Holmöns sjöängar. Medlem blir man genom att sätta in etthundra kronor på Bankgiro: 5129-7828 eller på Bankkonto: 6274-411 887 661. Får vi klartecken från de inblandade markägarna behöver vi även hjälp med röjning, markbearbetning och uppsättande av stängsel. För att det skall bli en så stor angelägenhet som möjligt, inte minst för läsarna av "Fåglar i Västerbotten, tar vi gärna emot konstruktiva förslag för att Holmöns sjöängar skall bli så attraktivt som möjligt.

Den första kända häckningen av rödstrupig piplärka, i Åsele Lappmark

Leif Bildström

Rödstrupig piplärka är i dagsläget en fågel som med tiden fått en slags gyllene status. Åtminstone i norra Sverige, där den sällsynt häckar längs fjällkedjan och där det är något alldeles speciellt, att få se en rödstrupe i sin rätta miljö! Enstaka fynd av rastande fåglar görs vår som höst i våra lappmarker, men konstaterade häckningar är väldigt ovanliga. I sydliga delarna av Sverige är den inte alltför ovanlig som rastande fågel.

Historik

Historiskt sett har den varit än mer sällsynt, även om självklart inte vem som helst kunde särskilja en rödstrupe, bland ängspiplärkor för mer än femtio år sedan. Den smått legendariske Jägmästaren Zetterberg, som huserade inom Sorsele och Stensele under åren 1905 till 1919, hade enligt egen uppgift endast sett arten en gång med säkerhet, då i Stensele. Ett kanske något underligt fynd i sig, då han skriver att en mindre flock slog sig ner i hans trädgård den 29 maj 1910. Bo-Witt Strömer som inventerade fågel inom Vilhelmina socken kring 1915, har inte ens nämnt den rödstrupiga piplärkan. Markgren som inventerade kring Vilhelmina 1954, hade dock sett arten några gånger i Stekenjokkområdet under sensommaren, men i övrigt finns bara ytterligare ett dokumenterat fynd från Åsele Lappmark, vilket också kommer från Stekenjokkområdet och som dateras den 18 juli 1979, av K. Jakobsson. Inte förrän långt senare började ströfynden så sakta öka. Sett till riket har den stora koncentrationen varit kring Abisko och fjällvärlden däromkring. Fortfarande ses åtskilliga rödstrupar i de områdena. Vid fjället Tjabrak nära Torne Träsks östspets, hittade jag själv ett häckande par redan 1976.

Rödstrupig piplärka, för fösta gången konstaterad häckandes i Åsele lappmark! *Foto: Leif Bildström*

Även sett till Lycksele Lappmark, finns knappast ett enda dokumenterat fynd från den lilla flocken 1910 och fram till att Svensson S. stötte en rödstrupig piplärka vid Galgatmyren, Sorsele, den 1 juni 1963. Under 1970 talet ökade rapporterna, sannolikt beroende på duktigare ornitologer och kanske en medveten inriktning mot arten.1976 noterades 3-4 varnande par inom

Ammarnäsområdet, varav två konstaterades häcka med framgång. Från samma områden har det även under senare tid kommit glesa rapporter.

Första häckningen inom Åsele Lappmark

Under julis första vecka 2016, arbetade en kollega och jag själv under SGU:s flagg, med att vandra runt med borrhålskarta och en motordriven sågklinga, för att kapa ner gamla borrör från tidigare prospekteringsborrningar. Som fyndighet hittades Stekenjokk redan 1917 och så småningom bedrevs gruvdrift mellan åren 1976 och 1988. Det finns hundratals gamla borrör varav ett nittiotal kapades. Uppdraget som är en del i SGU:s miljöarbete, kom i första hand från samebyn i området. För säkerhets skull meddelade vi även polisen om vad vi höll på med. Inte minst med tanke på äggplundrare och övriga mystiska typer som setts i området.

Vi vandrade ofta kring en mil dagligen åt alla håll och självklart fanns såväl kikare som kamera i packningen. Det visade sig att de flesta häckande fåglarna endera ruvade, eller just hade fått sina ungar kläckta. Mosnäppor, kärrsnäppor och rödbenor sågs, men bara enstaka fjällabbar. Flera ängspiplärkor stöttes, ofta kom de utflygande från någon sten, varunder de hade sina bon. Blåhakarna hade redan kläckt sina ägg. Reviren var tydligen rätt begränsade, så allt blev lugnt så snart man vandrade vidare.

Ingen tvekan om arttillhörighet när man får se fågeln så här fint. *Foto: Leif Bildström*

En dag hade jag åter ett par oroliga piplärkor ovanför mig, vilket inte alls var ovanligt, men plötsligt kom en välbekant vissling! Det var ett par varnande rödstrupiga piplärkor som flög

omkring och satte sig än här än där! Var boet var beläget på ett ungefär, kunde man ganska enkelt räkna ut. Terrängen var lätt sluttande och enstaka videsnår med spridda block och fuktiga, små sänkor fanns runtomkring. Egentligen en terrängtyp som man hittar på flera ställen i hela området. Speciellt en av fåglarna, tydligen honan, var föga skygg och väntade tålmodigt med mat i näbben. Jag gav mig själv några extra minuter för att definitivt säkerställa och fotodokumentera fåglarna, men medvetet struntade jag i att leta rätt på boet, för att inte störa. På väg tillbaka under aftonen gick vi åter förbi och det slog mig att man måste komma väldigt nära revirets centrum innan fåglarna börjar varna. Generellt sett, höll fåglarna till kring en ruta om ca en enda hektar. Väldigt lätt att missa således!

Då och då träffade vi vandrare, fågelskådare och övriga, men jag tyckte det var bäst att inget säga om den häckning jag konstaterat. Med det intresse som kunde ha uppstått, skulle häckningen lätt ha kunnat spolieras. Efter ett samtal med en aktiv person inom fågelskydd, bestämdes att publiceringen på artportalen skulle framskjutas tjugo dagar, för att vara säker på att ungarna kommit på vingarna. Fyndet är totalt det tionde i Åsele Lappmark, men bara den första konstaterade häckningen. För Stekenjokks grannlän Jämtland, kan häckningen skapa ett hopp om att åter hitta häckande rödstrupar i länet. I dag anses den rödstrupiga piplärkan utdöd som häckfågel inom Jämtland.

Västerbottens Ornitologiska Förening bjuder in till årsmöte

När?
Söndag den 26/2 kl. 15.00.

Var?
Folkets hus i Umeå.

Innehåll?
Årets stora fråga kommer att vara ifall vi ska gå med i "kedjan", dvs. knyta föreningen närmare riksorganisationen SOF. Efter årsmötet bjuder vi på fika och det kommer hållas en föreläsning med fågeltema.

Mer detaljer och eventuella ändringar kommer att finnas på http://vofnet.norrlandsnatur.se och frågor kan besvaras på 070-2544319 (Jonas Gustafsson)

Varmt välkomna hälsar VOF:s styrelse!

Kungsörnsåret i Västerbotten 2016

Per-Olof Nilsson

Inventeringarna av kungsörn fortsatte som tidigare år, dvs. vi har försökt att inventera varje revir och tittat till de bon vi känner till i dessa. Än så länge har naturvårdsverket inte kommit med några nya direktiv när det gäller kungsörnsinventeringarna.

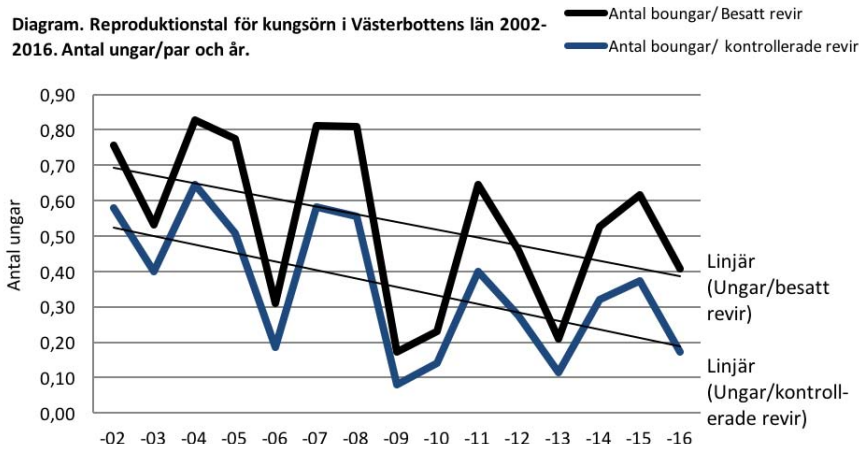
Hur gick det då för Västerbottens kungsörnar?
Om man tittar på resultaten sen 2004 så har det varit två bra år som sedan följts av en djupdykning. Plötsligt så blev det två dåliga år -09 och -10 som sedan följdes av två nya bra år och så har det fortsatt. Med andra ord så kunde vi förvänta oss en djupdykning i år. Under vårinventeringarna kunde vi mycket riktigt se att det inte var så stor aktivitet i reviren. Vad detta beror på är svårt att säga. Sorkstammen kraschade hösten -15 eller botten nåddes i alla fall våren -16.

Det är allstå svårt att riktigt sätta fingret på vad dessa dalar beror på. I år så fanns det hare och en hel del skogfågel men ändå så verkar det som om det är på grund av brist på föda som det svaga resultatet beror på. Vädret har förstås en inverkan och i slutet av april och början maj var det nog svårt för många par som skulle kläcka på grund av dåligt väder.

I Västerbotten har vi 193 kända revir, några av dessa är historiska och har inte varit besatta på länge. Vi besökte 167 av dessa. I 71 revir kunde vi konstatera att det fanns revirhävdande kungsörnar. Endast 31 par gick till häckning och av dessa lyckades 25 få fram ungar. Resultatet blev endast 29 ungar, alltså fyra dubbelkullar (dock är inte så många av dessa ungar sedda på vingar i höst, vilket är oroväckande).

Vi får hoppas att detta är bottenåret

Diagram. Reproduktionstal för kungsörn i Västerbottens län 2002-2016. Antal ungar/par och år.

Figur 1. Diagrammet visar hur många ungar varje par av kungsörn i genomsnitt fått ut under häckningssäsongerna 2002-2016. En tydligt minskande trend i häckningsframgång kan utläsas. *Källa: Västerbottens Kungsörnsprojekt.*

och att vi får en kraftig uppgång nästa år. För som man ser i tabellen så lutar trendlinjerna ständigt neråt. Det måste vända snart annars är det fara på färde med vår kungsörnstam i Västerbotten och kanske i hela riket.

2017 års stora inventeringshelg går av stapeln i slutet av vecka 10, mars månad. Då är cirka 30 inventerare ute och tittar till gamla och förhoppningsvis även nya revir. Redan då kanske vi får en fingervisning om hur det kommer att gå för kungsörnarna i år. Vi kommer att var förlagda i Gafsele och kanske finns det plats för nya deltagare. Hör av er till undertecknad så kanske du har chans att komma med.

Vill du veta mer om kungsörnen och häckningsresultat gå in på kungsörn.se

Ett stort tack till alla frivillga och Länsstyrelsen för gott samarbete.

Västerbottens kungsörnsprojekt genom P-O Nilsson.

Västerbottens sjätte svarthalsade trast

Niklas Andersson

Den 23 januari rapporterade Carin Eriksson Edlund på Artportalen att hon sett en misstänkt svarthalsad trast dagen innan, den 22 januari. Då bilder fanns bifogade i rapporten kunde dessa snabbt verifieras. Platsen var Innersjö, ett par mil väster om Umeå.

"Jag upptäckte den här fågeln på söndag morgon, den 22 januari, när jag drog upp rullgardinen i sovrummet. Klockan var ungefär 09.00. Den satt i ett träd strax utanför fönstret och det är där jag brukar mata fåglarna. Den satt ganska stilla men ibland vippade den på stjärten som en trast. Jag sa till min man att nu är det en konstig fågel här och han kunde inte annat än hålla med. Jag tog fram kameran men då hade fågeln typiskt nog flugit iväg. Efter ca 30 minuter var den på plats igen och jag försökte fota. Tyvärr blev det ganska suddiga bilder, inte så lätt att fota genom fönstret. Fågeln fanns på plats i stort sett hela dagen tills det började mörkna. Ibland satt den på marken och åt av bröd och solrosfrön men oftast satt den i trädet. När den var på marken

Trasten sågs i Innersjö, cirka två mil väster om Umeå. *Karta: Lantmäteriet*

Något varje fågelskådare vill se när de drar upp rullgardinen på morgonen, en svarthalsad trast. *Foto: Carin Eriksson Edlund*

syntes det typiska beteendet hos en trast. På kvällen skickade jag några bilder till en bekant som jag vet kan en del om fåglar. Själv var helt övertygad om att det var en trast av något slag. I måndags googlade jag på bilder av trast och helt plötsligt var den där! En svarthalsad trast! Och på förmiddagen fick jag svar av min bekant som trodde samma sak. Så när jag kom hem från jobbet kände jag att jag var tvungen att låta andra se vad som kanske kunde vara en raritet. Och jag verkar inte ha haft fel! På kvällen ringde några intresserade som ville komma ut till oss och försöka se om de skulle ha samma tur. Under tisdagen ringde också några som var intresserade. Jag fick ett sms av en som tyvärr inte hade sett till någon svarthalsad trast. Jag har lovat att meddela om den dyker upp igen" avslutar Carin.

Tidigare denna höst och vinter har hela sju fynd gjorts i Finland och därtill ett fynd i Norge. Hittills har tre individer observerats i Sverige under samma period. Trasten som sågs och fotograferades här i Västerbotten uppvisar tydligt rosttonade kanter på armpennor och tertialer. Utanför det svarta bröstet på nämnd individ syns även en mörkare, svagt rödbottnad längsstreckning på fågelns bröstsidor och övre flank. Detta i kombination gör att man kan misstänka att fågeln i Vb till viss del inte är helt artren. Hybrider finns sedan tidigare konstaterat mellan exempelvis bruntrast och svarthalsad trast, och det är nog inte helt otänkbart att det finns gener från en bruntrast hos fågeln.

Rosenfärgade skator, ett resultat av mänsklig påverkan?

Leif Bildström

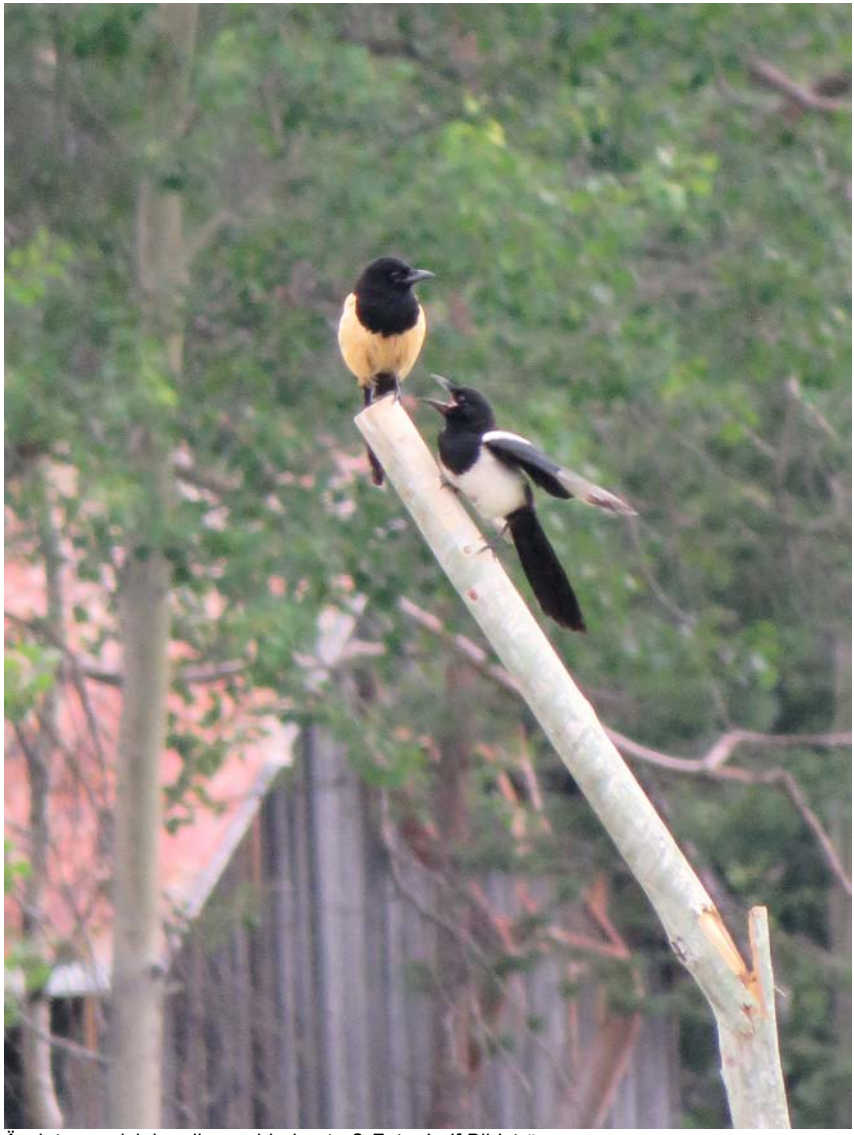
Under en av mina ständiga morgonpromenader kring Malå tätort, passerade jag Sjöbacka gård. En gammal bondgård som funnits på platsen sedan 1813, men som numera slutat med sitt jordbruk. I stället har en av ortens två ryttarklubbar flyttat in; Sjöbacka Ridsällskap! Hästhagar, några hektar åkrar ända ner mot sjön och ett fint sydläge på våren brukar ofta locka ner lite udda fåglar, ja vanliga också för den delen! Det här var den sista veckan i juli 2016. En kull buskskvättor fladdrade omkring i hästhagen och som vanligt fanns även ett skapligt antal gråsparv och pilfink. Skator och kajor hör också till de vanliga fåglarna där. Kajorna fick dessutom äntligen fram sina ungar i år. Det har av olika anledningar haft idel misslyckade häckningar under de senaste åren, men nu kom äntligen den första konstaterade häckningen för kommunen. Rimligen två par som häckat dessutom, då sex ungfåglar följts åt under sommaren, i sällskap med sina föräldrar.

Rosa skator!

Plötsligt flög ett par skator i väg och satte sig på en lutande stängselstolpe. Även om avståndet var ett sextiotal meter, så uppmärksammade jag direkt att den ena hade en klart avvikande färg. Egentligen såg den ut som en rosenstare i kolossalformat och den var väldigt vacker!

En av de rosa skatorna i Malå. Är det mänsklig påverkan som ligger bakom den märkliga missfärgningen eller har rentav rosenstare ett finger med i spelet? *Foto: Leif Bildström*

Är det avundsjuka eller mobbning tro? *Foto: Leif Bildström*

I vissa vinklar såg färgen lite gulaktig ut, men rakt från sidan mer äkta rosa. Nog har jag sett såväl vita som helt svarta skator, men det här var något alldeles nytt!

Samma kväll ringde en bekant från Nordmaling. Han inledde samtalet något i stil med; ja nu lär du väl tro att jag sett i syne, men jag har sett en väldigt underlig skata! Rosa? Svarade jag lugnt.

Det blev lite tyst i den andra änden innan han fortsatte och berättade att det var precis vad det rörde sig om. En rosa skata! Dessutom fanns en kvinnlig kollega på deras arbete, som kom från Norge. Hon hade berättat att det i Brønnøysund, fanns en likadan. Enligt vad jag själv har förstått, så skulle även en liknande skata ha setts någonstans i Norrbotten under samma tid.

När jag den följande veckan började spana lite mer efter min rosa skata vid Sjöbacka, upptäckte jag plötsligt att det fanns två! Egentligen två och en halv, för en tredje var svagt rosenfärgad. Totalt fanns där dussinet skator, men de andra skatorna såg helt normala ut.

Jag drar mig även till minnes att liknande skator setts i Norrbotten för säkert en femton år sedan, då trodde man att de fått i sig något speciellt ämne på en soptipp. Mina "bondskator", tror jag knappas lämnar området i vanliga fall, det är dessutom fyra km till ortens miljöstation, som det numera så vackert kallas.

Orsaker?

Det första som fick mig konfunderad var att det helt plötsligt sågs liknande skator på flera olika orter samtidigt. Faktiskt även i vårt grannland. En första tanke kan ju annars vara att de ätit något speciellt ämne som orsakat det hela. Men borde inte fler skator i så fall ha haft samma "symtom"? Vad jag kommer ihåg så var det inte heller någon speciell väderlek, om det nu kunde ha påverkar vissa ämnen, exempelvis om det skulle ha regnat kraftigt etc. En viss rimlig hypotes som kan ha orsakat att just "mina" skator fått den udda färgen, kan ha varit att den bonde som skördar vallgräs, just hade gödslat åkrarna efter den första skörden, två veckor innan. De flesta skatorna sågs dagligen födosöka på åkern, i de späda, växande gräset där den flytande gödseln spridits ut. Men om orsaken är samma som för de övriga rosenfärgade skator som setts, så lär det knappas stämma.

Tillbaka till det naturliga

En månad senare kunde jag inte se en enda av de rosa skatorna. Jag håller det troligt att färgen helt enkelt bleknat, kanske efter att de i fortsättningen ätit mer normal föda, om det nu skulle ha varit ett annorlunda ämne i födan, som orsakat färgen. De uppseende-väckande skatorna verkade dessutom må alldeles förträffligt, så möjligheten att de skulle ha dött, förkastar jag.

Färgen behöver hur som helst inte åsamka skatorna något speciellt lidande och det finns ju flera fåglar, fiskar och övriga levande varelser som kan bli färgade av födan. Inte minst flamingos. Vi får se om det kommer en slutlig lösning på mysteriet! Tills vidare kan jag i alla fall lugnt konstatera, att det var ett gäng väldigt vackra skator vid Sjöbacka gård, under några veckor 2016…

En ringmärkningsmorgon och kväll vid T-vägen

Tomas Brodin

På uppdrag av Stiftelsen för Naturvård i nedre Umeälven genomförde Umedeltats Fältstation, under hösten, två ringmärkningsguidningar för allmänheten vid T-vägen, Degernäs.

Ringmärkningsguidningarna bjöd på fint väder och många besökare. Mycket lyckade arrangemang! *Foto: Marcus Östman*

Vädret morgonen den 14:e augusti lovade gott och redan när näten drogs upp vid 4.30-tiden var det full aktivitet i buskarna kring näten. Morgonpigga blå- och rödhakar studsade omkring tillsammans med nyvakna bergfinkar som sökt nattkvist i ringmärkningsdungen. Klockan 8, när guidningen officiellt startade, visade det sig att det inte bara var gott om fågel denna morgon då hela 42 besökare kunde välkomnas. Under de påföljande 4 timmarna fick besökarna höra och se hur man ringmärker, könsbestämmer, väger och mäter vinglängd på fåglar, många fick dessutom lära sig hur man håller i en fågel och på bästa sätt släpper den fri. Vi fångade inte mindre än 24 olika arter och talade om ekologi och flyttningsvägar för många av dessa, t.ex. blåhaken som kallas fjällens näktergal och som flyttar åt sydost för att övervintra i Pakistan, eller videsparven som minskar kraftigt som häckfågel i norden och som flyttar österut ända bort till Kina. Totalt märktes 176 fåglar denna härliga morgon och jag tror många av gästerna fick mersmak av besöket, det fick i alla fall jag!

Järnsparv var en av de arter som fångades och visades upp för de besökande gästerna. Den skarpögde kanske noterar att det är självaste P-O Nilsson, örnnestorn, som syns i bakgrunden. *Foto: Marcus Östman*

Artikelförfattaren själv, Tomas Brodin, hade många blickar på sig under ringmärkningsproceduren. *Foto: Marcus Östman*

Förutom att man bidrar till forskningen kring fåglarnas flyttning är ringmärkning också ett utmärkt tillfälle att komma fåglar nära och lära sig olika dräktdetaljer. *Foto: Marcus Östman*

Att få släppa fåglarna är ett bra första steg i processen att lära sig hantera fåglar i handen. Här en lövsångare i ryggläge. *Foto: Marcus Östman*

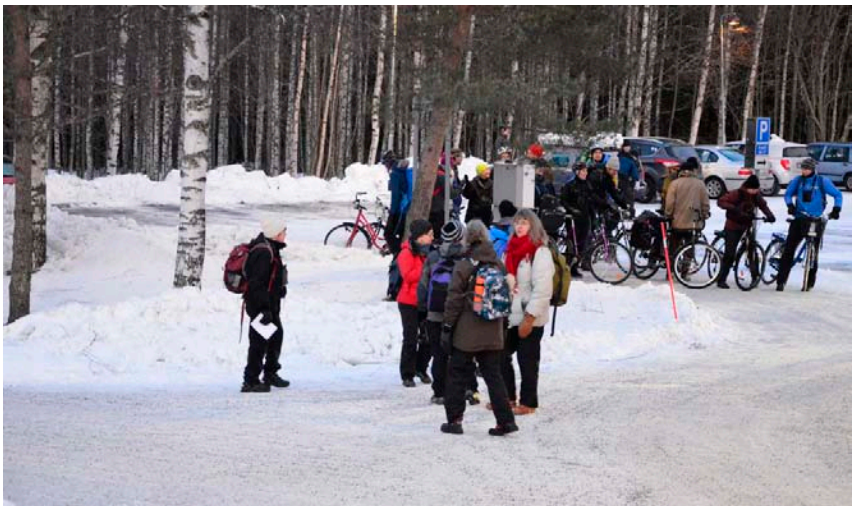
Vikt är en av de parametrar som undersöks på fåglarna. Några av de andra är kön, ålder och vinglängd. Allt skrivs sedan ner i protokollet. *Foto: Marcus Östman*

Den 1:a september var det dags för den andra guidningen som, till lycka för den morgontrötta, denna gång genomfördes under kvällstid (kl. 18-21). Även denna gång var uppslutningen god och hela 54 personer besökte märkplatsen. Vädergudarna stod oss bi och vi fick uppleva en härlig kväll då, med den nedåtgående solen som bakgrund, 120 fåglar märktes under kvällen. Artdiversiteten var betydligt mindre än vid den förra guidningen (det fångas vanligen fler arter på morgonen än på kvällen) och det var denna gång kvällströtta bergfinkar som dominerade med över 100 märkta individer. Detta innebar att besökarna fick lära sig allt om bergfinken som lokalt även kallas "Gäddfräsen" eftersom den har ett fräsande läte och ankommer på våren då gäddorna leker. Vid kvällens slut kunde alla både åldersbestämma och könsbestämma bergfinkar med mycket god precision, en kunskap utöver det vanliga.

Vi vid Umedeltats Fältstation vill tacka samtliga deltagare för att ni hjälpte till att göra guidningarna så lyckade och vi ser verkligen fram emot nästa års guidningar, vi ses!

25-årsjubileum för Ume Bird Race

Isak Vahlström

”Ben och Buss” samt några cykellag vid starten. *Foto: Ulf Sperens*

Den 21 januari gick Ume Bird Race 25-årsjubileum av stapeln. Mellan klockan 8.30 och 15.00 tävlade över 100 personer fördelat på 30 lag om att se så många fågelarter som möjligt. Av de deltagande lagen var det 21 billag och 9 miljövänliga lag. Det senare innefattade cykel (5 lag), buss (3 lag) samt skidor (1 lag). Under kvällen hölls sedvanlig middag med artgenomgång där Västerbottens stora skådarprofil Christer Olsson höll i taktpinnen.

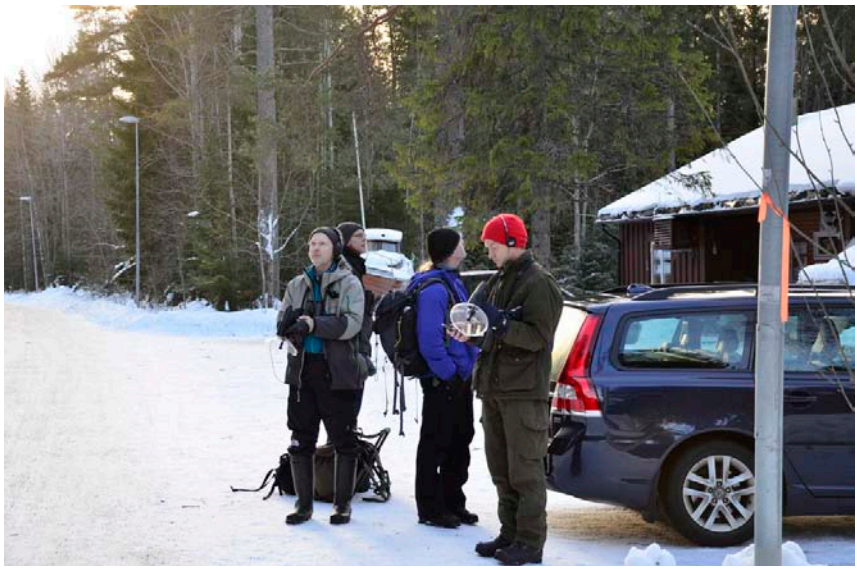
Det blev en fin dag med bara några minusgrader och nästan vindstilla och den milda vintern med ett öppet hav gjorde att det under dagen sågs hela 59 olika fågelarter, vilket är ett ovanligt högt antal. Bland roligare arter kan nämnas lappsparv, salskrake och inte minst alförrädare. Av andra arter som var ovanligt talrika fanns snösiska, hökuggla, sparvuggla, trädkrypare och spillkråka. Arter med ett sämre år var däremot björktrast och kungsfågel.

Årets vinnarlag blev "Sävar socken FF" bestående av Ulf Skyllberg, Andreas Drott, Andreas Bernhold och Per Bernhardtson. Laget lyckades kamma hem hela 41 arter där en inrekad lappsparv var deras ess i rockärmen. Laget "Nästan till Järnäs" slutade på samma artantal men enligt reglerna är körsträckan utslagsgivande om två lag ligger lika och "Sävar socken FF" hade kört 10 kilometer kortare och kammade därför hem segern. Lagmedlemmarna belönades med varsitt presentkort på Cyberphoto, det åtråvärda vandringspriset samt äran att få arrangera nästa års upplaga av Ume Bird Race.

I miljöklassen tog "Tre Trägna Trampare" hem segern med 31 arter och en cyklad sträcka på 67 kilometer. Laget bestod av Isak Vahlström, Albin Enetjärn och André Ahlberg som genom att cykla till Holmsund lyckades hänga in ovanliga cykelarter som fiskmås, havsörn och

Spaning vid Lövöudden. *Foto: Rolf Segerstedt*

Vid en viss ålder får man göra som ”Vinna eller Dö” och använda en rejäl hörselapparat för att få in kungsfågel. *Foto: Ulf Sperens*

Mikael Wikström (längst t.v.) tilldelar vinnarlaget ”Sävar socken FF” det åtråvärda vandringspriset. Från vänster: Ulf Skyllberg, Andreas Drott, Per Bernhardtson och Andreas Bernhold. *Foto: Tommy Magnusson*

Stämningen var på topp under kvällens middag som bestod av en fantastisk buffé av både kött-, fisk- och vegetariska rätter. Här står Eskil Nygren och läser upp nomineringarna till priset "Årets fågelobs" som gick till Allan Larsson och Ulf Sperens för sina upptäckter av svartvingad vadarsvala. *Foto: Antoine Bos*

sparvuggla.

För de bussåkande lagen var det en jämn match där laget "Ben och Buss", bestående av Maud Tyboni, Anki Hambäck, Lena Bondestad, Lena Hörstedt och Margareta Sundin, slutligen stod som segrare. Skidlaget "The skis are no limit" bestående av Magnus Magnusson, Eric Cronvall och Jean-Michel Roberge stod för en riktig bragdinsats med 19 åkta kilometer och ett slutresultat på 24 arter däribland både sparvuggla och spillkråka.

Årets extratävling var flest lokaler med gråsparv, en art som gått kraftigt tillbaka. Vinnarlaget blev "FFF" bestående av Darius Strasevicius, Christina Adolfsson, Max Steinmetz och Erik Andersson som fick in tre lokaler med gråsparv.

Middagen bjöd också på återblickar till de tidigaste racen av Anders Arnell som lämnat sina hemmamarker vid Vendelsjön och letat sig upp till Umeå. Under kvällen delade Eskil Nygren och Lars Edenius ut priset för 2016 års fågelupptäckt i Västerbotten. Ett vandringspris som denna gång fick delas mellan Allan Larsson och Ulf Sperens för varsin upptäckt av svartvingad vadarsvala vid Gärde, Lövånger respektive Storavan, Umeå.

Stort tack till årets arrangörer "Vinna eller dö" bestående av Birger Risberg, Mikael Wikström, Göran Bylund, Ulf Sperens och Henrik Ramebäck samt till Ulf Viklund för ett bra arrangemang. Tack även till racets sponsorer Cyberphoto, Granngården, Norrskog och VMF Nord.

Tabell 1. Resultaten för alla lag. Vit är billag och färgerna miljöklass, gul = cykel, grön = buss och blå = skidor.

Lag	Antal arter	Körsträcka (km)
Sävar socken FF	41	170
Nästan till Järnäs	41	180
Vi vill int vinn	39	137
Golfrundan	38	149
Ljus och lykta	37	166
Kaffe å bulla	36	106
The sky is the limit	36	175
Vinna eller dö	35	105
Dippers	35	159
De Desillusionerade	35	179
FFF	34	96
Blåhökarna	33	96
Is i propellern	33	125
Söder om Knaften	33	144
STRix	32	112
Fetoxarna	32	115
Kungstyrannerna	32	125
Tre Trägna Trampare	31	67
Bränsjön	31	119
Fuscus	31	145
Zoothera bikers	29	45
De cykliska supermesarna	29	45
Sky high	26	32
Ben och Buss	26	14
Gammuvarna	26	110
Ultra Birding 4UI	25	16
Staten & Kapitalet	25	15
Peugot rullar på	25	77
The skis are no limit	24	19
Re(e)k(r)at	22	34

Racet genom tiderna

Anders Arnell & Birger Risberg

Umeå Bird Race har under sin 25-åriga historia utvecklats från en inbördes kraftmätning mellan goda vänner till att bli den största höjdpunkten under året för fågelskådare i södra Västerbotten, med tresiffrigt antal deltagare. Under åren har alla möjliga konstellationer av lag förekommit och många täta strider om segern har utspelats, där några ynka kilometrar ofta fällt avgörandet. Under åren har också tävlingen gått från en renodlad biltävling till att cirka en tredjedel av lagen tävlar miljövänligt. Här nedan följer en uppsjö av statistik och rekord kopplade till racets historia.

2016
På sitt 23:e försök (deltagit alla år utom premiåret) lyckades till slut lag "Vinna eller Dö" att segra med 35 sedda arter. Detta år med hårda vindar, få kvarvarande rönnbär (bara tre lag såg sidensvans) och ett hav som var isbelagt ända långt ut från land blev vinnarkonceptet en havstrut tillsammans med en gråtrut på "dubbelt aphåll" i snålblåsten över isstampvallen långt utanför Karthällan i Holmsund. Tvåa blev lag "Sävar socken" med en art färre än vinnarna. "Isbrytarna" blev återigen bästa cykellag (32 arter) och blev, liksom ifjol, fjärde lag totalt sett. Ett hedersomnämnande gick till lag "The skies are no limit" som åkte 15 km på sina vita-blixten-skidor denna vinterdag med ytterst begränsat snötäcke (1 dm) och belönades med att bli enda lag som fick in järpe. Notabelt var att samtliga deltagande lag, 25 st detta år, fick in vigg. En art som ju var ny för racet 2014.
Antal deltagande lag: 25 varav 5 cykellag och ett skidlag! Antal sedda arter: 50

2015
Trots regn på förmiddagen startade "som vanligt" 28 lag. Det nyskapade laget "Lag Delin med rutin" gjorde entré med bravur och vann årets race med 39 arter, två fler än tvåan "Kaffe och bulla" liksom trean "De desillusionerade" (fler körda km). Cykellaget "Isbrytarna" vann sin klass med 36 arter och slog sig in på en fjärde plats totalt – billagen medräknade. Detta år sågs hela tre nya racearter, hämpling, dubbeltrast och smålom. Smålommen sågs av Holmölaget "Pärlfiskarna", vilka i och för sig kom sist i denna tävling med 17 arter men belönades med en ny raceart vilken de hittills är ensamma om i historien. Bara 4 lag såg gråsiska!
Antal deltagande lag: 28 varav 6 cykellag, antal sedda arter: 56

2014
Ett kallt och framförallt blåsigt race. Återigen höll sig "Dippers" väl framme i racet, men blev detta år besegrade av "StriX" som lyckades få in 38 arter – två mer än "Dippers". Vinnarlaget lyckades också med konsstycket att vara ensamma om en ny art för racet nämligen vigg. Lite märkligt att den arten klarat att hålla sig undan så länge! Cykellaget "Deltat Squad" vann sin klass med 31 arter.
Antal deltagande lag: 28 varav 9 cykellag, antal sedda arter: 50

2013
"Fetoxarna" vann på 40 arter, en mer än tvåan och fjolårsvinnarna "Dippers". Bästa cykellag blev "Zoothera bikers" på 34 arter och 35 trampade kilometer. "De desillusionerade" blev ensamma om att få in tofsmes liksom "Inlanders" blev enda lag om fiskmås detta år vilket heller inte bjöd på några riktigt tunga arter.
Antal deltagande lag: 28 varav 8

Talgoxe är en trogen raceart och en av fyra arter som har setts av samtliga lag på samtliga race. De övriga tre är kråka, kaja och blåmes. *Foto: Eskil Nygren*

cykellag, antal sedda arter: 57

2012

Inför racet var förväntningarna höga. Skulle det bli hundrade arten för racet? Nytt rekord för totalen? Nytt rekord för ett lag? Nytt cykelrekord? Nytt rekord antalet deltagande cykellag? Trippel för Kaffe o Bulla? Vinner ett cykellag hela kalaset efter fjolårets andra plats?
Förutsättningarna var bra. Det fanns öppet vatten söderut och det fanns en given kandidat för den hundrade arten vid fodercentralen. Vid starten bjöds det återigen på kaffe och bullar, en tradition om ett visst lag har vunnit året innan. 21 billag och 9 cykellag (rekord!) gav sig iväg i bra skådarväder. Det blev en hundrade art som väntat. Lappsparven visade upp sig för inte mindre än elva lag. Dessutom blev det en hundraförsta art genom att "Is i propellern" lyckades pricka in storlom vid Blågrundsudden. "Kaffe å Bulla", som jagade trippeln vägrade som vanligt att bege sig söder om älven och var därför aldrig nära att vinna. Två lag såg 39 arter, men "Dippers vann" över "Vinna eller Dö", på lägre antalet körda kilometer. "The sky is the limit" hamnade på tredje platsen. Cykellaget "Deltat Squad", tog sig mödan att cykla ut till Holmsund och Kulla och vann på 32 arter med en sträcka på hela 70 kilometer. Lite överraskande var observationerna av rödhake och järnsparv medan större turturduva hade den goda smaken att visa upp sig flitigt på Haga där 19 lag fick se denna tunga art.
Antal deltagande lag: 30 varav 9 cykellag, antal sedda arter: 59

2011

Började racet med kaffe och bullor på parkeringen före start. Tack vare den hårda vintern hade havet återigen satts ur spel. Läge för cykellagen? Och rätt så det var, cykellaget "Aves scopus" gjorde en bragdinsats och kom på andra plats i totalen med 31 arter. Bästa placeringen någonsin för ett cykellag. Laget belönades med äran att få

Gräsänderna i laserrttedsmonen. Den fågelkokaien blev utsedd till racets bästa lokal. för alla 10 åren som tävlingen arrangerats. Alla lagen lyckades hitta hit och alla såg de gräsänderna.

Fjädrar anamma, vilken fågeljakt

Ornitologer räknade arter i Umeå Bird Race

"Aldrig har så många kört så långt för att se så lite".

Det är en bra sammanfattning av årets upplaga av Umeå Bird Race.

Romorren! Så ser den ut, symbolfågeln för Umeå Fågelförenings årliga arrangemang, Umeå Bird Race. Det rikssvenska namnet på fågeln är Strömstare.

Oas för hungriga Umebinfar. Hoe Stefan Ericsson på Hallonvägen 2 fixes Umeås bästa fågelbord. Ärmintorne endigt deltagarna i årets upplaga av Umeå Bird Race

Medieuppmärksamhet har det varit gått om under åren med både radio- och tidningsinslag. Här ett exempel på fyndig rubriksättning i Västerbottens Folkblad. I ingressen kan den skarpögde läsa "Aldrig har så många kört så långt för att se så lite". En bra sammanfattning även av 2017 års race! *Foto: Antoine Bos*

anordna UBR 2012, för vinnarna blev för andra året i råd, "Kaffe å bulla", som hade färdats på en inlandsresa där de samlade på 35 arter. Racet 2011 hade dessutom en sidotävling, en poängtävling för alla sedda hackspettar. Vinnarna blev "De desillusionerade" med 15 poäng (4 större hackspettar, 1 gråspett och en tretåig hackspett). Cykellaget "Re-ek(r) at" tog 99:e arten i racets historia. Ringduva tillhör numera race-protokollet.

Antal deltagande lag: 27 varav 8 cykellag, antal sedda arter: 50

2010

2010 års race skulle avgöras utan

havsarterna. Vintern hade varit kallt och det verkade bara finnas öppet vatten i Bygdsiljum. Det blev kärvt med 47 sedda arter totalt. Spännande blev det också. Det gick till botten av artlistan innan vinnarna kunde koras. "Kaffe å bulla" fick sin första seger med 32 arter, en art före "The sky is the limit" och med mindre antal körda mil. I cykelklassen var det lika spännande och de första fyra lagen hamnade inom fyra poäng. Vinnarna blev "Deltat Squad" med 26 arter, före "Aves scopus" med 25. Inga nya arter noterades men nämnvärda var bland annat ett gäng vinterhämplingar som dök upp på racedagen, ett par inmatade bändelkorsnäbbar och återkomsten av vitryggen. Längsta körsträckan stod "Fjärrskådarna" för med 18,8 körda mil, som belönades med att ensamma kryssa smådopping och sångsvan.
Antal deltagande lag: 26 varav 7 cykellag, antal sedda arter: 47

2009
Skulle ge några uppseendeväckande resultat. Återigen hamnade två lag på hela 42 arter. Med 16 km mindre körda vann "Dippers" före "The sky is the limit". "Aves scopus" vann cykelklassen med ett nytt rekord för ett cykellag. Med 37 arter kom de på 6e plats i totalen, även det ett rekord. Ovan på allt detta hittades inte mindre än fyra nya arter för racet! Och vilka arter det blev. Smaka på gärdsmyg, steglits, skärsnäppa och inte minst svarthalsad trast! Sistnämnde tog ett jättekliv upp i statistiken eftersom 25 av 27 lag fick se denna godbit på gräsandlokalen nummer ett.
Antal deltagande lag: 27 varav 6 cykellag, antal sedda arter: 61

2008
Havet kokade av arter och dessutom hade några fågelindivider klarat av den mildare vintern. "Längre än Järnäs Reborn" slog till slut "De Desillusionerade" tack vare kortare körsträcka och vann med 42 arter. Bland cykellagen var det mer modesta resultat där "Re-ek(r)at" och "Skåda utan Sibirien" delade segern med 24 arter var. Totalt sågs 64 arter, högsta antalet i racets historia. Hela två nya arter för racet sågs det. Stenfalk och småskrake blev art 93 och 94.
Antal deltagande lag: 24 varav 4 cykellag, antal sedda arter: 64

2007
Blev ett rekordår på många sätt och vis. Det blev ett mycket lyckosamt race för "Drömkedjan". Laget missade knappt någon möjlig fågel och vann på otroliga 43 arter, 2 arter före "De Desillusionerade". Rekordet står sig än idag. Hela 16 lag hamnade på 30+ arter. "Skåda utan Sibirien" var ensam vinnare i cykelklassen med 28 arter. Art 92 blev svarthätta, sedd av "Bränsjön" och "Is i propellern". Oroande var att antalet deltagande lag hade sjunkit till 23.
Antal deltagande lag: 23 varav 5 cykellag, antal sedda arter: 56

2006
Såg en återgång till Järnäsfararnas fördel då havet till stor del låg öppet. Det klassiska laget "De Desillusionerade" tog en ny seger på 38 arter, med en komfortabel marginal på 6 arter till de tre närmast följande lagen. Aldrig tidigare var vinstmarginalen så stor. Totalt sågs 53 arter. Storskarv blev ny art för racet, den siktades i området Lövöudden-Storhaddingen av fyra lag. Cykeltävlingen vanns av "Skåda utan Sibirien" och "Hjulen rullar än" som båda samlade på sig 24 arter.
Antal deltagande lag: 29 varav 4 cykellag och ett barnvagnslag, antal sedda arter: 53

2005
Bjöd på det jämnaste racet i historien då hela fyra lag hade 35 arter, samt att "Drömkedjan" och "Stringlers" landade på samma antal körda kilometer! Dött lopp alltså, även om man försökte skilja lagen åt via antalet sedda trastar. Totalt

observerades 52 arter, med andra ord ett litet mer ordinärt år än det föregående. "Zoothera Bikers" vann åter igen cykeltävlingen med 27 arter denna gång och fullbordade en trippel. Cykellaget "Hjulen rullar än", som blev sist, fick trösta sig med segern i sidotävlingen där laget samlade på sig hela 61 trastar (57 björktrast, 4 koltrast).
Antal deltagande lag: 29 varav 3 cykellag, antal sedda arter: 52

2004
Var ett ytterst kärvt år med snöyra och kulingvindar samt immande bilrutor, kikare och glasögon. Ljuspunkten blev nya deltagarrekord med 33 lag som står sig än idag. Kanske är det så att det tuffaste racet någonsin knäckte några lag...? Vinnande lag blev "Drömkedjan" (eller Makarov-Larionov-Krutov) som skrapade ihop 27 arter. Samma antal hade även "Stringlers" men vinnarlaget hade bara kört otroliga 8,3 mil. Totalt sågs 40 arter. "Zoothera Bikers" vann för andra året i rad cykeltävlingen med 23 arter.
Antal deltagande lag: 33 varav 5 cykellag, antal sedda arter: 40

2003
Blev ett rekordår på många fronter. Av 31 lag(rekord) hamnade 16 lag på 30+ arter. Många havsarter sågs men det blev ingen återkomst för "Järnäslaget". Istället fick äntligen, efter många års slit, "De Desillusionerade" lyfta bucklan som ensam vinnare. Och vilken seger det blev! För första gången i racets tioåriga historia hamnade ett lag över 40 arter. 42 blev resultatet. 59 arter totalt sedda var också nytt rekord. "Zoothera Bikers" vann cykeltävlingen med hela 30 arter, nytt cykelrekord.
Antal deltagande lag: 31 varav 3 cykellag, antal sedda arter: 59

2002
Var det dags för den tionde UBR och det visade sig vara ett tuffare år för havsskådning. "Järnäslaget" fick lämna ifrån sig trofén och bara två lag spräckte 30 gränsen. "Pank & Fågelfri" tog sin första seger med 32 arter, Tvåan blev ett veteranlag med många namn "Urgamle, Nygamle, Slit i fält, Spridda skurar etc" som hamnade på 30 arter. "Kryssa med Monica" tog vinsten i cykelklassen med 24 arter.
Antal deltagande lag: 29 varav 4 cykellag, antal sedda arter: 48

2001
Var ett gynnsamt år för många lag. Hela 10 lag hamnade på 30 eller fler arter. "Järnäslaget" upprepade sitt total från året innan (36), men bara med 1 arts marginal ner till "Pank & Fågelfri" och "City strikers (Road Killers)" på andra plats. "Järnäslaget" är ensamt om att ha vunnit tre år i rad. Nytt rekord för antalet sedda arter: 56
Antal deltagande lag: 27 varav 2 (?) cykellag, antal sedda arter: 56

2000
Otroligt nog hade racet klarat sig över millenniumskiftet och 23 lag startade för 2000-talets första UBR. Anmärkningsvärt var den djärva Holmösatsning av "Töppköxers" som gav en modest utdelning på 9 arter. "Järnäslaget" dominerade igen och vann på 36 arter, med en marginal av 4 arter ner till andra platsen som delades av "Två BergLer", "Stringlers" och "De Desillusionerade".
Antal deltagande lag: 25 varav 2 (?) cykellag, antal sedda arter: 53

1999
Var början på en tre års dominans av "Järnäslaget". Med 34, mest havsbaserade, arter tog laget segern följt av "De Desillusionerade" på 32 arter som återigen fick se sig besegrade. 22 deltagande lag var nytt rekord för racet, liksom 54 sedda arter totalt.
Antal deltagande lag: 25 varav 1 (?) cykellag, antal sedda arter: 54

1998
I 1998 års race såg en rejäl ökning av

antalet deltagande lag. Hela 22 lag stod vid starten, och 7 lag hamnade över 30 arter! "Två BergLer" tog sin andra raka seger och tangerade racerekordet med 37 arter, följt av "BSL, Trillingnötterna, Det är sant, Vi saknar Vesa etc" med 35 arter. "Kondorerna/ Ute o cyklar" slog rekordet för cykellag med 26 arter.
Antal deltagande lag: 22 varav 1 cykellag (förmodligen fler), antal sedda arter: 52

1997
Blev en mycket jämn tillställning där "Två BergLer" gjorde debut och vann på 30 arter. En annan debutant, "Järnäs t o r" knep andra platsen med 29 arter tillsammans med "BSL, Trillingnötterna, Det är sant, Vi saknar Vesa etc". "Systrarna Fåglum", som hade döpts om till "Biking Girls" samlade 22 arter på sig som cykellag.
Antal deltagande lag: 15 varav 1 cykellag, antal sedda arter: 45

1996
UBR 1996 var första racet med mer än ett cykellag. Både "Kondorerna" och "Systrarna Fåglum" hamnade på 23 arter. Racet vanns för andra året i rad av "BSL, Trillingnötterna, Det är sant, Vi saknar Vesa etc" som krossade allt motstånd med hela 37 arter. Två lag på andra plats med 33 arter.
Antal deltagande lag: 13 varav 2 cykellag, antal sedda arter: 46

1995
Stod 9(?) lag beredda vid starten. "Systrarna Fåglum" var enda cykellag och tog nytt rekord med 22 arter. Vinnarna blev "BSL, Trillingnötterna, Det är sant, Vi saknar Vesa etc" med 32 arter, också det nytt rekord. Blytunga arter detta race var större turturduva och tallsparv!
Antal deltagande lag: 9 varav 1 cykellag, antal sedda arter: 41

1994
Andra upplagan av UBR vanns av "West

Stillastående så kallad "Le Mans"-start har länge tillämpats i racet. Vissa år till och med med startsträcka till fots fram till bilen. Buffligt kan man tänka sig! *Foto: Okänt*

Planering är, och kommer alltid att vara, en vital del av racet. *Foto: Ulf Sperens*

African Gigolos" på 31 arter. Trean till femman hamnade på 27 arter: "City Strikers" (Road Killers), "De Desillusionerade" och "Nästan 300, Club 301". Premiär för ett cykellag: "Kondorerna" som hamnade på 21 arter. Bland särskilt notabla arter detta år bör lappuggla och vitryggig hackspett nämnas.
Antal deltagande lag: 13 lag (plus ett lag i Skellefteå som deltog på distans och faxade in sina resultat) varav ett cykellag och ett barnvagnslag, antal sedda arter: 45

1993
Gick första UBR av stapeln med 6(?) lag. "Nästan 300, Club 301" vann första upplagan med 31 sedda arter.
Antal deltagande lag: 6(?), antal sedda arter: ?

Statistik för UBR-nördar:

Högsta antalet sedda arter:
- Drömkedjan, 43 arter, 13,3 mil, 2007
- Längre än Järnäs Reborn, 42 arter, 15,2 mil, 2008
- Dippers, 42 arter, 15,3 mil, 2009

Högsta antalet sedda arter för ett cykellag:
- Aves scopus, 37 arter, 2009

Högsta antalet sedda arter av samtliga lag under ett race:
- 64 arter, 2008

Lägsta antalet sedda arter av samtliga lag under ett race:
- 40 arter, 2004

Lägsta antalet sedda arter för vinnarlaget:
- Drömkedjan (eller Makarov-Larionov-Krutov), 27 arter, 8,3 mil, 2004

Alla tiders arter:
- 4 arter har setts av samtliga lag samtliga år; skata, kråka, blåmes och talgoxe.

Raritetstyngsta racen:
- 1995. Större turturduva och tallsparv

- 2012. Större turturduva
- 2009. Svarthalsad trast

Värsta dipp:
- "De desillusionerade" bommade tamduva 2014
- "Per är värst" dippade kaja 1997.

Högsta placering för ett cykellag:
- 2a, Aves scopus, 31 arter, 2010

Största vinstmarginal:
- Järnäslaget, 6 arter, 38 vs 32, 2006

Minsta körsträcka för vinnarlaget:
- Drömkedjan (eller Makarov-Larionov-Krutov), 27 arter, 8,3 mil, 2004

Längsta körsträcka för vinnarlaget:
- De desillusionerade, 42 arter, 19,0 mil, 2003

Längsta körsträcka överhuvudtaget:
- Söder om Knaften, 29,7 mil, 2004

Högsta antalet deltagande lag:
- 33, 2004

Högsta antalet deltagande cykellag:
- 9 (av 29) 2013.

Lag som varit med flest år:
- De desillusionerade, 24 race (d v s alla hittills !)
- Vinna eller dö, 23 race

Jämnaste racen (i toppen):
- 2005. Två lag ("Stringlers" och "Drömkedjan") såg lika många arter (35) och hade kört lika långt (119 km). Inte nog med det, "Dippers" och "De desillusionerade" såg också 35 arter men hade kört för långt för att vinna (168 respektive 171 km)
- 2009. "Dippers" såg lika många arter (42) som "The sky is the limit" men vann på kortare körsträcka (153 mot 169 km)
- 2012. "Dippers" såg lika många arter (39) som "Vinna eller dö" men vann på kortare körsträcka (162 mot 183 km)
- 2004. "Drömkedjan" såg lika många arter (27) som "Stringlers" men vann på kortare körsträcka (83 mot 132 km)
- 2008. "Längre än Järnäs Reborn" såg lika många arter (42) som "De desillusionerade" men vann på kortare körsträcka (152 mot 217 km)
- 2017. Årets jubileumsrace blev en jämn uppgörelse. "Sävar socken FF" såg lika många arter (41) som "Nästan till Järnäs" men vann på kortare körsträcka (170 mot 180 km)

Normalåret (median 1993-2016):
- 27 lag deltar
- Vinnarlaget ser 36 arter
- 52 arter noteras under racet

Umeå FågelFörening

Du missar väl inte att Umeå fågelförening (UFF) anordnar aktiviteter med fokus på fåglar i Umeås närhet? Under våren 2017 kommer vi bland annat att ordna följande aktiviteter:

- Ugglelyssning
- Fågelskådningens dag 6 maj
- Nattsångarexkursion

Exakta datum och platser är inte spikade i nuläget men fullständigt program kommer inom kort. Håll utkik via följande kanaler för att hålla dig uppdaterad:

- www.vofnet.se
- Facebookgruppen: Fågelskådning i Umeå

Kontakta gärna styrelsen om du har några frågor: uffstyrelse@gmail.com

Skellefteå Bird Race 2017

Urban Lundström

Skellefteå Birdrace gick i år av stapeln 28/1. Utsikterna var på förhand lovande med öppet hav från Bjuröklubb till Skelleftehamn och en väderleksprognos som skvallrade om några minus och uppehåll. Efter traditionsenlig samling på Anderstorp bar det så iväg klockan åtta.

"Vi börjar med Sunnanåråken", föreslog någon i laget. På plats visade det sig att fler tänkt samma tanke. Nu gällde det att så diskret som möjligt få syn på den stationära smådoppingen utan att röja dess exakta position, vid bortre iskanten, för andra lag. Inte det lättaste kanske, ska nämnas.

Färden gick för vår del vidare mot Degerbyängarna med hökuggla, lappuggla och varfågel som målarter. Den förstnämnda och sistnämnda behagade glädjande nog visa sig.

På Bjuröklubb och i Bygdsiljum hägrade bland annat sjöorre, fiskmås och sångsvan för de lag som åkte dit. En havsörn och såväl havs- som gråtrut beskådades vid Näsuddens lotsstation. Dessutom upptäcktes där racets andra smådopping utanför Rönnskär.

En av dagens höjdare dök upp i Bureå - orekad stare vid gamla prästgården! Annat som gladde var exempelvis tre

Spaning efter smådopping i Sunnanåråken. Ytterligare en smådopping upptäcktes senare under racet utanför Rönnskär. *Foto: Urban Lundström*

Även hökuggla behagade visa upp sig under racet. *Foto: Urban Lundström*

Orekad stare är en riktig bonus på ett vinterfågelrace i Norrland! Denna bild är dock från ett annat tillfälle. *Foto: Eskil Nygren*

hökugglor, hela sex tjädrar, turkduvor, orrar, två sparvhökar och en bofink.

Om kvällen kunde vi, efter sedvanlig middag och socialisering, konstatera att 46 arter sammanlagt påträffats under dagen. Vinnare blev PDJW (Patrick Degerman och Joakim Wallström) med 33 arter.

Vi säger stort grattis!

/"Juniors" genom Urban Lundström

Dagboksbladet

Christer Olsson

Ända sedan starten 1984 har ett dagboksblad skrivits varje verksamhetsdag på Stora fjäderäggs fågelstation. Det har blivit en unik samling historier om stora mängder fåglar, ovanliga arter, hård väderlek och ringmärkarnas djupa funderingar. I den här serien får vi inblick i utvalda dagar under stationens historia.

STORA FJÄDERÄGGS FÅGELSTATION

Måndagen den 24 oktober 1988

Väder: Under natten minus 7-8 ^{0}C och N 20-25 m/s, klart. Under dagen maxtemp. – 0.5 ^{0}C och vinden mojnade till N 12 m/s. Helt klart. Under natten hade is som höll att gå på lagt sig i Kyrkdiket och viken i Gamla hamnen var frusen med fast is! Detta är overkligt! Gyttjan i inägan hade frusit till cement och mosstuvorna var hemsökta av permafrosten. – Rena Sibirien, alltså har alla östliga rariteter som sökt sig hit hamnat rätt.

Verksamhet: Tappert genomförd ringmärkning och tre timmars sträckspaning vid kummeln. Frejdigt matlagande under kvällen – järnet på alla plattor – och vi undrade lite till mans om fyren skulle slockna. Den lär ju ha samma strömkälla som huset.

Nät: Cementgången 6 nät 06.15-16.00, granskogen 9 nät 06.15-16.00 samt tre nät nära husen för att fånga ev. sidensvansar. Ca 155 nättimmar.

Fångst: Sidensvans 4 samt domherre 2. Summa 6 ex av 2 arter.

Observationer: Svärta 1, orre 1, tobisgrissla 4, st. hackspett 1, kungsfågel 5, svartmes 3, järnsparv 1, st korsnäbb 4, gråsiska 2, gulsparv 1 samt snösparv ett ex. Dessutom två labbar sp. Mot S på mycket långt håll.

Kommentarer: En av försvarets master (den mindre) hade under nattens storm knäckts på mitten. Vilka kontraster oktober kan bjuda på; + 10 ^{0}, bleke på havet förra tisdagen, nu nordlig storm och vinterkyla. Man gick runt på ön och studerade det extrema vädret, aldrig mer lär man väl få se viken i Gamla hamnen isbelagd i oktober. Med tanke på att marken nu frusit sig stenhård, lär det bli en del problem med att få upp nätstolparna när årets verksamhet avvecklas på lördag. Fortsätter det så här får Boierth komma och hämta oss med hydrokoptern, eller kanske finns det någon gammal spark i uthusen att färdas med till Holmön på lördag? Det verkar som om den sibiriska rosenfinken lyssnat till det klassiska påståendet ”Se Fjäderägg och sedan dö”, den verkar ha lämnat in. Humöret är dock på topp, och för tusan, vi är ju alla ännu vid liv.

Personal: Samma som igår.

Vid pennan: Christer Olsson

Skådarprofilen

Sture Gustafsson

I den här artikelserien ska vi följa och lära känna skådare i länet, både nya ansikten liksom mer etablerade personligheter kommer presenteras. I detta nummer lär vi känna Åseles stora skådarprofil, Sture Gustafsson.

Namn: Sture Gustafsson
Född: År 1947 i Dorotea
Bor i: Åsele

Hur och när började jag skåda? Mina första noteringar om vårfåglar är från 1958, därefter har skådandet ökat under årens lopp men jag är ingen artjägare. När man är uppvuxen nära skogen och hade en far som satte upp fågelholkar med mera så ligger det väl nära till hands.

Favoritlokal: Älgsjömyran där det finns ett fint fågeltorn. Där finns allt från åkergrodor till rovisar och naturligtvis älgar!

Häftigaste fågelupplevelse: Kanske gräshoppsångaren på 1970-talet som jag inte kunde bestämma direkt, hade inga fågelband. Ett halvår senare hörde jag den på TV! Azurmesen i Sörnoret förstås. Vattenrallen vid fågeltornet var inte heller så dum.

Min största dipp däremot är ökentrumpetaren vid en matning i Baksjöliden. Den fanns där ett par veckor, kom dit en dag för sent! Ingen skådare såg den, men den blev fotad av en bybo. Attans!

I min skådarmatsäck finns alltid: Kaffe, mackor och ägg.

Mitt bästa skådartips: Ha solen i ryggen!

VOF:s Kommittéer och Projekt

Rapportkommitté landskapet Västerbotten
Micael Jonsson
Tvistevägen 26
907 36 Umeå
070-6432267

Rapportkommitté Södra Lappland
Håkan Rune
Höjdvägen 7G
923 31 Storuman
070-2886678

Stora Fjäderägg Fågelstation
Niklas Lindberg Alseryd
nlindbergalseryd@gmail.com
Orgelstråket 12
903 53 Umeå

Umedeltats Fältstation
Anna Sundelin
Gnejsvägen 1
907 40 Umeå
073-8487556

Projekt Kungsörn och Pilgrimsfalk
Per-Olof Nilsson
Sandbackavägen 28C
90346 Umeå
070-4947230

Projekt Havsörn och Örnutfodring
Jan-Erik Wallin
Sågställarvägen 2A
907 42 Umeå

Projekt Berguv Nord
Ulf Sperens
Svedjebacken 2
904 31 Umeå

Projekt Sädgås och Trana Västerbotten
Ulf Skyllberg
Brännavägen 38
907 88 Täfteå
090-51530

Aktuell information

VOF:s hemsida
Senaste nytt och information om föreningens verksamhet på http://vofnet.norrlandsnatur.se/

Artportalen - Rapportsystemet för fåglar
Rapportera dina senaste observationer och ta del av andras fynd, både lokalt, regionalt och nationellt på http://artportalen.se/TodaysSightings/Observerad/Alla/Alla%20arter/V%C3%A4sterbotten/Alla%20lokaler/Idag/Ingen/Status

Fåglar i Norra Kvarken
Rapportera och se färska summeringar av sträckande och rastande fåglar på http://fagel.slu.se/

Upphittade ringar
Skickas till Ringmärkningscentralen Naturhistoriska Riksmuseet, Box 50007, 104 05 Stockholm. Ange när, hur och var ringen hittades. Även via internetformulär på Naturhistoriska riksmuseets hemsida http://www.nrm.se/

Facebookgrupper
"Fåglar i Västerbotten" - för diskussioner och allmän info om fåglar och fågelskådning i Västerbotten.
"Fågelskådning i Umeå" - fåglar och fågelskådning med fokus på Umeå.
"Stora Fjäderäggs Fågelstation" - Stora Fjäderäggs egna facebooksida där du kan ta del av aktuell verksamhet.

Lokalföreningar / Lokala kontaktpersoner

Umeå Fågelförening: Marcus Östman, Kragvägen 10, 904 41 Röbäck, 073-6128001
Skellefteå Fågelförening: Urban Lundström, Bolagsbacken 6, 896 93 Gideå, 073-0867667
Lycksele: Per Hansson, Brännbergsvägen 1A, 921 36 Lycksele, 0950-10804
Vindeln: Henrik Sporrong, Tåvägen 5, 922 00 Vindeln, 0933-61414
Vännäs: Christer Laggar, Strand 214, 911 93 Vännäs, 070-6517398
Malå: Leif Bildström, Smultronstigen 33, 930 70 Malå, 0953-21477
Nordmaling: Jean-Michel Roberge, Håknäsbäcken 3, 914 96 Håknäs, 073-0637997
Norsjö: Vakant (Är Du intresserad av att bli kontaktperson här? Kontakta oss!)
Robertsfors: Mats Walheim, Rislandet 38, 915 91 Robertsfors, 0934-40065
Sorsele: Bernt-Erik Nordenström, PI 673, 920 70 Sorsele, 0952-10490
Storuman: Håkan Rune, Höjdvägen 7G, 92331 Storuman, 0951-12294
Vilhelmina: Inga Olofsson, Nedre Malgonäs 3149, 912 92 Vilhelmina, 0940-20157
Åsele: Sture Gustafsson, Strandgatan 55E, 910 60 Åsele, 0941-66518
Dorotea: Per-Anders Persson, Hökberget, 910 70 Dorotea, 0942-10580

